

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

РІШЕННЯ

від "28" квітня 2021 року

№ 78/15

Щодо звітів про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, а також про хід виконання загальнодержавних програм у 2020 році

Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування відповідно до предметів відання розглянув Звіт про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України у 2020 році, наданий листом Кабінету Міністрів України від 15.04.2021 № 12408/0/2-21, а також Звіт про хід виконання загальнодержавних програм у 2020 році, наданий листом Кабінету Міністрів України від 29.03.2021 № 10097/0/2-21, та відзначає.

Розділами 9.2 і 9.3 Програми діяльності Кабінету Міністрів України (далі - Програма), яку затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471 але не схвалено Верховною Радою України, визначено довгострокові пріоритети діяльності Уряду щодо екологічної політики та раціонального надрокористування, а також розділами 18.1 і 18.3 - щодо діяльності ДСНС.

Як позитив варто відзначити практику публічного звітування Уряду щодо своєї діяльності, значний обсяг виконаної роботи, проте до наданих звітів можна висловити ряд зауважень і пропозицій. Аналіз показує, що позиції Програми не повною мірою відповідають положенням Звіту про хід і результати виконання Програми, а його цільові показники в ряді випадків залишилися нереалізованими, що ускладнює можливість оцінки відповідності Звіту положенням Програми, вказує на неповне її виконання. Крім того, зазначені звіти недостатньо пов'язані з Планом законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженим Постановою Верховної Ради України 16.06.2020 р. № 689-ІХ, а також положеннями Закону України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року" і Рекомендаціями парламентських слухань на тему: "Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років", схваленими Постановою

Верховної Ради України від 14.01.2020 № 457-ІХ.

Аналіз інформації про очікувані результати та показники відповідно до Програми показує, що ряд запланованих результатів не досягнуто, хоча відповідна робота виконується. Це стосується відсутності прийнятих рішень щодо Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2021-2025 роки, щодо другого національно визначеного внеску до Паризької угоди, щодо удосконалення системи оподаткування викидів парникових газів, щодо підвищення рівня екологічної безпеки шляхом запровадження системи управління хімічними речовинами, відсутності збільшення кількості реалізованих проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій тощо. У ряді випадків ситуація залишається на етапі розроблення проектів нормативно-правових актів, а не їх прийняття та виконання.

У Звіті про хід і результати виконання Програми не висвітлено виконання ряду пунктів Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затверджений Постановою Верховної Ради України від 16.06.2021 № 689-ІХ, які фактично залишаються не виконаними. Зокрема, це стосується нової редакції Кодексу України про надра (пункт 26), законопроектів про зменшення нітратного забруднення (пункт 161), про врегулювання питання передачі під охорону територій та об'єктів природно-заповідного фонду, розташованих на землях запасу (пункт 316); про спрощення порядку відведення земельних ділянок для природних та біосферних заповідників, національних природних парків, інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду (пункт 317), про внесення змін до Закону України "Про затвердження загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року" (пункт 416), ряду законопроектів щодо відходів, природно-заповідного фонду та інших.

Також у зазначеному Звіті не відображено виконання завдань Програми щодо запровадження вимог обов'язкового автоматизованого обліку відхідних газів на стаціонарних джерелах викидів, створення системи автоматизованого моніторингу, аналізу та поширення даних про стан атмосферного повітря, запобігання незаконному використанню природних ресурсів, запровадження "економічного паспорта українця" тощо.

У 2020 р. планувалось досягнення відповідного сучасним вимогам рівня забезпечення інформацією про фактичні та очікувані зміни гідрометеорологічних умов, попередження про небезпечні і стихійні гідрометеорологічні явища, а також про стан забруднення навколишнього природного середовища. Для отримання зазначеного результату Урядом схвалено лише Концепцію Державної цільової програми матеріально-технічного переоснащення національної гідрометеорологічної служби на період 2022–2024 років (розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.11.2020 № 1381). Зазначена робота вимагає продовження.

Значну роботу з подання та доопрацювання урядових законопроектів, зазначених у Звіті про хід і результати виконання Програми та Плані законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 р. проводять народні депутати України. Зокрема це стосується подання зазначених в урядовому Звіті законопроектів про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської

катастрофи (реєстр. № 5379), про внесення змін до статті 3 Закону України "Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій" щодо пропорційного розподілу коштів на соціально-економічний розвиток прилеглих територій (реєстр. № 4193), доопрацювання законопроекту про запобігання, зменшення та контроль забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності (реєстр. № 4167). Це свідчить про необхідність посилення роботи Уряду у зазначених напрямках.

У частині Звіту про хід виконання загальнодержавних програм у 2020 році Комітет відзначає.

Метою Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 21.04.2011 № 3268-VI, є забезпечення потреб національної економіки у мінеральних ресурсах за рахунок власного видобутку, зменшення залежності України від імпорту мінеральних ресурсів та збільшення експортного потенціалу країни за рахунок власного видобутку корисних копалин, що мають великий попит на світовому ринку.

Загальний обсяг, передбачений Програмою на період її дії складає 189 053 990,0 тис. грн., з яких у 2020 році фактично профінансовано за рахунок коштів державного бюджету 40 000,0 тис. грн., що складає 100% від визначених у державному бюджеті обсягів, проте показник ступеню виконання Програми з початку її реалізації складає 11,9%, причинами недосягнення запланованих результатів є недостатнє та нестабільне фінансування.

Програма виконується не в повному обсязі, при цьому щорічне наповнення загального фонду Державного бюджету коштами від збору за видачу спеціальних дозволів на користування надрами та коштів від продажу зазначених дозволів значно перевищують видатки на фінансування Програми. Для виправлення становища, що склалося, було б необхідно посилити увагу Уряду до сфери надрокористування, забезпечити збільшення фінансування геологічної галузі, зокрема заходів з геологічного вивчення та раціонального використання надр, а також прискорити подання Урядом змін до Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року задля її уточнення і деталізації найближчим часом.

Метою Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, затвердженої Законом України від 15.01.2009 № 886-VI (із відповідними змінами), є забезпечення реалізації державної політики щодо підготовки до зняття і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, забезпечення захисту персоналу, населення та довкілля від впливу іонізуючого випромінювання. Заходи, визначені у додатку до Загальнодержавної програми, були розраховані на період до 2020 року.

Загальний обсяг фінансування Програми, передбачений на період її дії складає 2 963 220,0 тис. грн., в тому числі 1 630 600,0 тис. грн. у 2020 році, фактично профінансовано з державного бюджету у 2020 році 1 214 876,2 тис. грн., тобто 74,5%. Протягом 2020 року, в тому числі отримано сертифікат про затвердження спеціальних

умов перевезення радіоактивних матеріалів, поліс страхування відповідальності за ядерну шкоду, продовжено промислову переробку накопичених рідких радіоактивних відходів, впроваджено використання методу радіонуклідних векторів, погоджено з Держатомрегулювання технічну специфікацію на вакуумну випарну установку, отримано зміни до ліцензії на право провадження діяльності «перевезення радіоактивних матеріалів», демонтовано обладнання машинно залу блока 2, БНС-3, АКС-2, КСН-1, виконані роботи з підготовки до наступних етапів реалізації проекту Промислової установки з очищення води та рідких радіоактивних відходів.

У зв'язку з недостатнім фінансуванням Програми за рахунок коштів з державного бюджету, було запропоновано внести зміни до Програми шляхом прийняття Закону України "Про внесення змін до Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему" на 2021-2031 роки", продовживши її виконання протягом наступних 10 років.

У листі Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України про хід виконання загальнодержавних програм у 2020 році зазначено, що розроблено проект Закону України "Про внесення змін до Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему" на 2021 – 2031 роки, проте станом на 26.04.2021 цей законопроект не подано до Верховної Ради України.

Загальнодержавна цільова програма "Питна вода України" на 2011-2020 роки, метою якої є забезпечення гарантованих Конституцією України прав громадян на достатній життєвий рівень та екологічну безпеку шляхом забезпечення питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів, затверджена Законом України від 03.03.2005 № 2455-IV (із відповідними змінами).

Загальний обсяг фінансування програми, передбачений на період її реалізації передбачений у розмірі 9 471 700,0 тис. грн. Протягом 2020 року завдання та заходи, передбачені Програмою, на державному рівні не виконувалися, оскільки Законом України "Про державний бюджет України на 2020 рік" не було передбачено фінансування на їх реалізацію. Водночас, на виконання Закону України "Про Загальнодержавну цільову програму "Питна вода України" на 2011-2020 роки" в регіонах розроблені та затверджені регіональні програми, на виконання яких виконуються поточні технічні роботи: будівництво та реконструкція водозабірних споруд, каналізаційних очисних споруд, систем доочищення питної води у системах централізованого водопостачання, упорядкування зон санітарної охорони джерел питного водопостачання.

У наданій Мінекономіки узагальненій інформації про хід виконання загальнодержавних (національних) програм у 2020 році, відсутня інформація щодо доцільності продовження/припинення програми.

За результатами розгляду законопроект про Державний бюджет України на 2021 рік (реєстр. № 4000), Комітет прийняв Рішення від 29.09.2020 № 46/1 рекомендувати Кабінету Міністрів України внести до Верховної Ради України законопроект про затвердження Загальнодержавної цільової програми "Питна вода України" на 2021-2026 роки. За інформацією Мінрегіону, законопроект "Про

Загальнодержавну цільову соціальну програму "Питна вода України" на 2021 — 2025 роки" подано на розгляд до Кабінету Міністрів. Відповідно до Плану пріоритетних дій Уряду на 2020 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.09.2020 р. № 1133-р, подання до Верховної Ради України вищезазначеного законопроекту було заплановано на жовтень 2020 року, а згідно з Планом законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженим Постановою Верховної Ради України 16.06.2020 р. № 689-IX, строк подання законопроекту про затвердження Загальнодержавної програми "Питна вода України" на 2021-2030 роки визначено на грудень 2020 р. Станом на 26.04.2021 зазначений законопроект на розгляд до Верховної Ради України не надходив.

Метою Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, передбаченою Законом України від 24.05.2012 № 4836-VI, є збереження і відтворення водних ресурсів, впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні держави, оптимізація водоспоживання, запобігання та ліквідація наслідків шкідливої дії вод.

Загальний обсяг фінансування Програми, передбачений на період її дії складає 46 478 460,0 тис. грн., з яких у 2020 році за рахунок державного бюджету – 2 815 780,0 тис. грн., місцевого бюджету – 1 353 700,0 тис. грн. Профінансовано у 2020 році за рахунок державного бюджету – 2 576 988,15 тис. грн, що складає 92,73% від визначеного, за рахунок місцевого бюджету – 183 683,39 тис. грн., або 13,57% від передбаченого у Програмі за цим джерелом. В цілому, ступінь виконання Програми з початку її реалізації визначений на рівні 23,77%.

Відбувається постійне недофінансування заходів зазначеної програми, що не дозволяє вирішити нагальні проблеми протипаводкового захисту, екологічного оздоровлення та відновлення екосистеми Дніпра, забезпечення екологічно безпечних умов життєдіяльності населення, першочергового забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, відновлення зрошуваного землеробства та реконструкції внутрішньогосподарської мережі.

Комітет неодноразово зазначав про необхідність забезпечення належного фінансування та контролю за виконанням заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, а також продовження терміну її дії.

Відповідно до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України 16.06.2020 р. № 689-IX, строк подання законопроекту про внесення змін до Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року визначено на грудень 2020 р. Станом на 23.04.2021 р., зазначений законопроект на розгляд до Верховної Ради України не надходив.

Такий стан справ вказує на необхідність суттєвого посилення в подальшому роботи Кабінету Міністрів України із забезпечення виконання загальнодержавних програм.

Зважаючи на викладене, Комітет в и р і ш и в:

1. Інформацію щодо звітів про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України у 2020 році, а також про хід виконання загальнодержавних програм у 2020 році взяти до відома.

2. Рішення направити до Комітету з питань економічного розвитку, Комітету з питань бюджету та Кабінету Міністрів України для врахування в подальшій роботі зауважень та пропозицій Комітету, викладених у мотивувальній частині.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: БОНДАРЕНКО ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000764A4D00FD673202
Дійсний до: 09.04.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-15/11-2021/147372 від 29.04.2021

494666